

Gazze'de SOYKIRIM (V)

GAZZE' de

Gazeteci Olmak

“Savaşın ilk zayıyatı **gerçeklerdir.**”

Eshilos (Aiskhylos)

“Her gazeteci öldürüldüğünde, yaralandığında, tutuklandığında veya sürgüne gitmeye zorlandığında, **gerçeğin parçalarını kaybediyoruz.**”

CPJ Program Direktörü

Gazetecilerin Korunmasına İlişkin Uluslararası İnsancıl Hukuk Düzenlemeleri

İsrail'in de uymakla yükümlü olduğu, Cenevre Sözleşmelerine Ek I Numaralı Protokol'ün 79'uncu maddesine göre silahlı çatışma bölgelerinde **tehlikeli profesyonel görevlerde bulunan gazetecilerin her açıdan sivil olarak kabul edilmesi ve sivillere yönelik korumadan faydalanması gerekmektedir.**

İsrail'in Gazze'ye saldırılarında 169 gazeteci yaşamını yitirdi

169
7 Ekim 2023'ten bu yana

20.08.2024 Kaynak: Gazze'deki Nükümete bağlı Medya Ofisi, Filistinli Gazeteciler Sendikası, CPJ

20.08.2024

GAZZE'de
Gazeteci Olmak

Savaş hukuku, savaşan devletlerin kendi aralarında ve diğer devletlerle aralarındaki hukuksal etkilerini ele alan silahlı çatışma kurallarının bütünüdür. 1949 Cenevre Sözleşmelerinin kabulünden sonra “silahlı çatışmalara” ilişkin uluslararası kuralların yanında bireylerin korunması için Uluslararası İnsancıl Hukuk ortaya çıkmıştır. “İnsancıl hukuk” savaşa ve çatışmaya karışmayan, savaş ve çatışmadan uzak tutulması gereken siviller ve özellikle kadınlar, çocuklar ve yaşlıları korumaya dönük kuralların hukukudur.

İnsancıl hukuk sivil halkın, yaralıların, hastaların ve savaş esirlerinin korunması, silah kullanımının sınırlanması ve insani yardımın sağlanması konularında uluslararası standartları belirlemektedir. Buna ek olarak, sivil halk ve savaşanlar arasında ayırım yapmakta, sivillere toplu veya bireysel saldırıları yasaklamaktadır. Teslim olan veya çatışmaların dışında kalan kişilere saygı göstermeyi, yaralıların ve hastaların özel korunmasını sağlamaktadır.

İnsancıl hukuk uyarınca **silahlı çatışma bölgelerinde tehlikeli profesyonel görevlerde bulunan gazeteciler** 50. Maddenin 1. fıkrası anlamında **sivil kabul edilecektir.**

Şüphe halinde, radyo ve televizyon tesisleri gibi normalde sivil amaçlara ayrılmış nesnelere, Protokol İ'nin 52.3. maddesinde belirtildiği gibi bu amaçlar için kullanıldığı varsayılır. [...]

Sivil statülerine zarar verecek bir eyleme girişmedikleri sürece ve Üçüncü Sözleşmenin 4 A(4) Maddesince öngörülen silahlı kuvvetlere akredite edilmiş savaş gazetecilerinin haklarına hanel gelmeksizin, **Sözleşmeler ve bu Protokol altında bu kapsamda korunacaklardır. (madde 79)**

*“Bizi koruyacak uluslararası bir güç yok. Hiçbir şeyin dokunulmazlığı yok. **Bu çelik yelekler korumuyor.** Bu başlıklar korumuyor. Bunlar sadece gazeteci olduğumuzu gösteren sembollerden ibaret. Bunlar hiçbir şekilde gazetecileri korumuyor. Biz burada kurbanlardan ibaretiz. **Hayatımızı tek tek kaybediyoruz.** Hiçbir bedel olmaksızın kaybediyoruz. Şehit olmak için sıramızı bekliyoruz.”*

Selman Beşir
Filistin TV Muhabiri

Gazetecilere Yönelik Saldırılar

“İsrail ordusunun Gazze’de öldürdüğü yüksek sayıdaki gazeteci sayısını dehşet verici karşılıyorum”

Antonio Guterres
BM Genel Sekreteri

Gazze’de her türlü tehlikeyi göze alarak görevlerini yapan basın mensupları, Gazze’de yaşananları bağımsız bilgiye erişim, hayati önem taşımaktadır. Sahadan haber yapan bir gazeteci aynı zamanda, **bir görgü tanığıdır**. Haber sahada yapıldığında gazeteci, haberi kontrol edip aynı zamanda yaptığı haberin doğruluğunu bizzat sorgulayabilmektedir. Bu nedenle sahada haber yapmak çok önemlidir, ancak bu durum Gazze’ye gazeteci girmesini engelleyen İsrail’in, ilk aylardan itibaren **Filistin’deki gazetecileri özel hedef alması ile sonuçlanmaktadır**. Gazze’deki gazetecilerin dünyaya güvenilir bilgi sağlamak için her gün hayatlarını riske atmaktadırlar

On bir aydır 17 bini çocuk olmak üzere 40 binden fazla insanın öldürülüp 94 binden fazla kişinin yaralandığı, 2 milyonu aşkın insanın defalarca yerinden edildiği, açlığın silah olarak kullanıldığı, insanların günlerce aç kalıp bir yudum içme suyu bulamadığı Gazze’de **gazeteciler**, gıda ve su yetersizliği, tedavi eksikliği, ekipman yetersizliği, iletişimin kesilmesi gibi pek çok sorunla karşı karşıyadır. Gazze Şeridi’nde yaşayan tüm Filistinliler gibi gazeteciler de bir yandan yaşam mücadelesi vermekte, diğer yandan hayatları tehdit altındayken görevlerine devam etmektedir. Bunun ötesinde Filistin’de gazeteciler ve aileleri, İsrail’in saldırılara başladığı ilk günden itibaren **kasıtlı bir şekilde özel olarak hedef alınmaktadır**.

İsrail'in, Kamu Denetçiliği Kurumu'nun "Gazze'de Gazeteci Olmak" raporunu hazırladığı 09 Eylül 2024 itibarı ile **on bir ayda öldürdüğü gazeteci sayısı 170'dir**. Bu sayı, her geçen gün artmaktadır. İsrail **on bir aydır her iki günde bir gazeteci** daha öldürmektedir.

İsrail, saldırıların sadece ilk iki ayında Gazze'de 97 gazeteci öldürmüştür. Bu kadar kısa sürede bu kadar fazla sayıda gazeteci öldürülen, başka hiç bir savaş ve çatışma mevcut değildir.

20 yıl süren Vietnam Savaşında öldürülen gazeteci sayısı	63
7 yıl süren II. Dünya Savaşında öldürülen gazeteci sayısı	67
3 yıl süren Kore Savaşı'nda öldürülen gazeteci sayısı	17
Ukrayna'da Şubat 2022'den bu yana öldürülen gazeteci sayısı	11

“Gazetecileri öldürenler, çatışma zamanlarında daha da önemli olan halkın bilgi edinme hakkına saldırıyor.”

Antoine Bernard
(RSF Savunma ve
Yardım Direktörü)

ABD merkezli Gazetecileri Koruma Komitesi (CPJ), yaptığı açıklama ve yayımladığı raporlarda da ifade ettiği üzere, Gazze’de öldürülen gazeteci sayısı **“emsalsiz”**dir. İki dünya savaşında, Vietnam, Bosna, Irak, Afganistan ve Ukrayna’daki savaşlarda ya da **dünya üzerinde herhangi bir yerde bu kadar kısa sürede bu kadar yüksek sayıda basın mensubunun öldürülmesi durumu ile karşılaşılmamıştır.**

7 Ekim sonrasında **“Gazze’deki gazeteciler için ölümcül bir dönem”** olduğunu ifade eden CPJ Orta Doğu uzmanı Şerif Mansur’un ifade ettiği üzere; **“Sadece üç haftaya yakın sürede, 21 yılda öldürülenlerden daha fazla gazetecinin öldürüldüğünü gördük. Pek çok gazeteci iş arkadaşlarını ve aile evlerini kaybetti, güvenli bir sığınak veya çıkış yolunun olmadığı yerlere kaçmak zorunda kaldı.”**

Gazze’de yaşananlarının kamuoyunun bilgisine sunulmasının iki yolu mevcuttur: **Dışarıdan gelen gazetecilerin ya da bağımsız gözlemcilerin Gazze’ye girmesi ve kendi gözleriyle gördüklerini aktarmaları ya da içeridekilerin bizzat kendi yaşadıklarını aktarmaları.**

İsrail, uluslararası gazetecilerin Gazze'ye girip, yaşananları yerinde görmesine ve tespit yapmasına izin vermemektedir. İsrail, BM Genel sekreteri Guterres'i ve Uluslararası Ceza Mahkemesi savcısını dahi sınırdan geri çevirmiştir. İsrail'deki Gazeteciler Derneği, uluslararası gazetecilerin Gazze'ye girişine izin verilmesi için İsrail Yüksek Mahkemesine dilekçe vermiş ancak gazetecilerin erişiminin yasaklanması İsrail Yüksek Mahkemesi tarafından onaylanmıştır.

*“Gazze'de devam eden savaşa sadece yerel değil, uluslararası gazetecilerin de tanıklık etmesi ve belgelemesi küresel kamuyu ilgilendiren bir konudur. **Bölgeye giriş yasağının uzatılması, dünyanın Gazze'deki olayların gerçek resmini görmesini engellemek anlamına geliyor ve kasıtlı olarak basın özgürlüğünü ihlal ediyor.**”*

Anthony Bellanger
(IFJ Genel Sekreteri)

Uluslararası kurumların da ifade ettiği üzere mevcut durum, gazetecilerin Gazze'ye girmesinin fiili olarak tamamen yasaklanması -hem yabancı uyruklular hem de İsraili ve Filistinli gazeteciler- **modern zamanlarda benzeri görülmemiş** bir durumdur. **Gazeteciler, son otuz yıldır Ukrayna'dan Ruanda'ya kadar hemen hemen her büyük çatışmada cepheden haber yapabilmıştır. Buna karşılık, İsrail hükümet basın ofisi çatışma başladığından beri yaklaşık 2.800 uluslararası gazeteciye İsrail'e girmeleri için medya kimlik belgesi vermesine rağmen, sadece ve yalnızca istisnai olarak** seçilmiş gazetecilerin -hepsi İsrail askeri refakatinde ve habercilik kısıtlamalarıyla- **Gazze Şeridi'ne girmesine izin verilmiştir.**

“Dünya çapındaki çatışmalara baktığınızda... genellikle sahada uluslararası medyayı görürsünüz” “Hiçbirine erişim izni verilmedi. Ya da IDF'nin içine yerleştiler.”

Irene Khan
(BM Fikir ve İfade Özgürlüğü Hakkının Teşviki ve Korunması Özel Raportörü)

70'ten fazla haber kuruluşu ve sivil toplum örgütü yakın zamanda İsrail'in Gazze'ye bağımsız erişim izni vermesi çağrısında bulunmuştur. **İsrail ise dışarıdaki gazetecilerin içeri girişine izin vermemekte ısrar etmektedir. İsrail, ABD ve AB basın kuruluşları, Gazze'de yerel kaynaklardan gelen haberler için, “ Hamas kontrolündeki Gazze makamlarının iddia ettiği”** ifadesini kullanmakta, böylece yaşanan akıl almaz soykırım ve savaş suçlarını hafifletmeye ve inandırıcılığını kırmaya çalışmaktadır.

“Gazze’de gazetecilerin yanı sıra ‘basın özgürlüğü de öldürülmektedir.’ Yerel gazeteciler, büyük can kayıpları vermelerine ve yaralanmalarına rağmen dünyanın gözü kulağıdır. Gazze’den dünyaya haber veren tek kaynak haline gelmiştir.”

Dominique Pradalie
(IFJ Başkanı)

İsrail diğer taraftan, Gazze’de yaşananları dünyaya duyuran **yerel gazetecileri ve ailelerini öldürerek, yaralayarak, tutuklayarak, tehdit ederek, iletişimi keserek** Gazze’de yaşananların dünyaya aktarılmasını ve yaşananların **haberleşmesini engellemeye** çalışmaktadır.

Filistinli Gazeteciler Sendikası Başkanı Nasır Ebu Bekir 13.02.2024 tarihinde yaptığı açıklamaya göre, Gazze’de **öldürülen gazeteci sayısının 120 iken Gazze’deki gazetecilerin yüzde 10’u öldürülmüş durumdadır.** Ebu Bekir, İsrail’in 7 Ekim 2023’ten bu yana sürdürdüğü saldırılarda **Gazze’deki tüm medya kurumlarını yıktığını, onlarca gazeteciye alıkoyduğunu ve yaraladığını,** gazetecilerin hedef alınmasının arkasında korkunç insan hikayeleri olduğunu, 500 çocuğun yetim, ailelerin de evsiz kaldığını ifade etmiştir. Ayrıca İsrail’in, Gazze’deki savaşla ilgili olarak yanılmaya ve sadece kendi anlatısını aktarmaya devam etmeye çalıştığını belirtmiştir.

Gazze’de yaşanan insanlık krizinden ve işlenen savaş suçlarından dünya kamuoyunun haberdar olmasını sağlayan gazetecilerin ve ailelerinin İsrail **saldırılarının hedefi olması, saldırıların doğrudan gazetecilere yöneltilmiş olduğunun** göstergesidir.

Brüksel merkezli **Uluslararası Gazeteciler Federasyonu (IFJ)** Başkanı Dominique Pradalie, de Gazze’de öldürülen gazeteci sayısını “emsalsiz” olduğunu, **bu emsalsizliğin, İsrail’in Gazze’de gazetecileri “susturmaya” kararlı olduğunu gösterdiğini** ifade etmiştir. “Gazetecilere karşı işlenen suçlar cezasız kalmamalı” diyen Pradalie, başta BM olmak üzere uluslararası topluma gazetecileri koruyacak uluslararası bağlayıcı bir belgeye imza atma çağrısında bulunmuştur.

Gazze’de yaşanan savaş ve soykırım suçlarını **ilk günden itibaren yerinde belgelemekte çok önemli bir rolü olan ve “Kanıt” kitabı Uluslararası Adalet Divanı’na delil olarak sunulan Anadolu Ajansı** Orta Doğu Haberler Müdürü Turgut Alp Boyraz’ın açıklamaları Gazze’de basın faaliyetinin ne kadar zor şartlar altında yürütülebildiğini ortaya koymaktadır.

“İsrail’deki Gazeteciler Derneği, uluslararası gazetecilerin Gazze’ye girişine izin verilmesi için İsrail Yüksek Mahkemesine bir dilekçe verdi ancak bir sonuç çıkmadı. Dolayısıyla olup bitenleri Gazze’de bulunan sınırlı sayıdaki gazeteciden öğrenebiliyoruz. Sosyal medya ve Gazze’deki siviller ile yardım kuruluşları çalışanları da uluslararası medyanın Gazze’deki haber kaynakları arasında.

*Uluslararası gazetecilerin Gazze Şeridi’ne girişine İsrail’in engel olmasının nedenleri arasında birkaç husus öne çıkmaktadır. **Öncelikle Gazze’deki katliam ve yıkımın dünya kamuoyuna tam olarak aktarılmasını önlemek ve bu sayede İsrail üzerindeki baskıyı azaltmak. Gazze’de bulunan Filistinli gazetecilerin içerideki durumu anlatan haberlerinin “tarafli” olduğunu savunarak orada yaşanan yıkımla ilgili gelen video, fotoğraf ve haberlerin itibarını azaltmaya çalışmak.** Uluslararası gazetecilerin Gazze’ye girişini engelleyerek medyanın sadece yerel gazetecilere bağlı olmasını sağlamak ve bu durumu kullanarak “Gazze’deki gazetecilerin tarafli olduğu” iddiasıyla uluslararası yayın kuruluşlarına bunlardan haber almamaları yönünde gayriresmî bir baskı uygulamak.”*

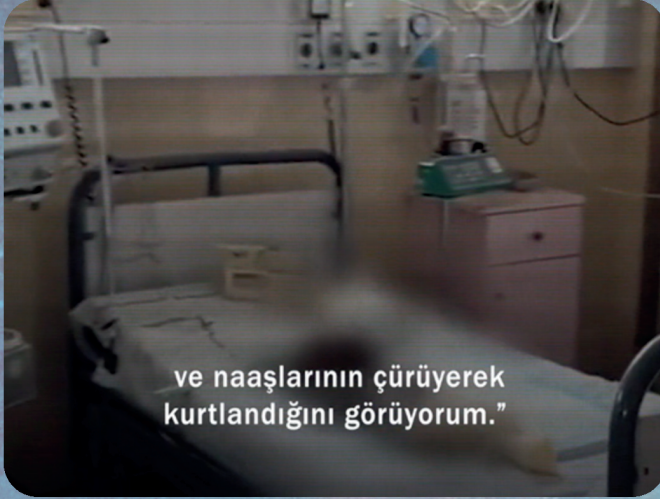

GAZZE’de
Gazeteci Olmak

İsrail, gazetecileri gerçekleri dünyaya duyurdukları için öldürmekte ya da yaralamaktadır,

Örneğin El Nasr Çocuk Hastanesi 4 Kasım'da bombalanmış; 10 gün sonra hastaneye baskın düzenleyen İsrail, **doktorları ve refakatçi aileleri hastaneyi boşaltmaya mecbur bırakmıştır.** Doktorlar, İsraililerden yoğun bakımda tedavisine devam edilmesi gereken bebekleri teslim alacaklarına dair söz almıştır. Ancak **27 Kasım 2023'de** görüntü almak için hastaneye giden Al Mashhad muhabiri **yataklarda ölüme terk edilmiş 5 bebeğin çürümeye başlamış cansız bedenleri** ile karşılaşmıştır. Dubai merkezli Al Mashhad TV muhabiri Muhammed Balousha **“Bebeklerin tamamının hayatını kaybettiğini ve naaşlarının çürüyerek kurtlandığını görüyorum.”** cümlesi ile karşılaştığı acı durumu ifade etmiştir.

Bir gazeteci El Nasr Çocuk Hastanesini gidip çürüyen bebeklerin cesetlerini bizzat kayda almasa, zorla tahliye edilen doktorlar ve bebeklerin aileleri ile dünyanın geri kalanı, **İsraili askerlerin kuvözlerde ölüme terk ettiği bebeklerden haberdar olmayacaktı.**

Ancak dünyaya gerçekleri duyurmanın bedeli ilgi muhabir için çok ağır olmuştur. Muhammed Balousha'nın Hastane haberini yaptığı tarih, **27 Kasım 2023'dir.** Balousha **16 Aralık 2023'te** Gazze'nin kuzeyinden savaşa ilgili haber yaparken uyuşuktan vurulmuştur. Gazetecinin yayın organı Al Mashhad, Al Jazeera ve Filistin Gazeteciler Sendikası'nın ifade ettiğine göre, **bir İsrail keskin nişancısı kendisini vurmuştur.**

GAZZE'de
Gazeteci Olmak

Balousha'nın, yaralanmasıyla ilgili bir videoda, "**altı saatlik bir acıdan sonra yaklaşık 30 dakika bilincini kaybettiğini ve ateş edilmeden önce beslediği kedilerin okşamasıyla uyandığını**" söylemiştir. Al Mashhad'ın ifadesine göre; "**İsrail güçlerinin onu tahliye etmek için gönderilen ambulansları durdurmuş bu da tedavi için hastaneye naklini geciktirmiştir.**"

CPJ raporunda da yer aldığı şekilde Balousha, Kasım ayı sonlarında, İsrail'in personeli tarafından ambulans olmadan tahliye etmeye zorlamasının ardından Al-Nasr Çocuk Hastanesi'nde bırakılan prematüre bebeklerin öldüğü ve vücutlarının çürüdüğü haberini yayınlamıştı. Balousha, keskin nişancı tarafından vurulmasında İsrail'i **doğrudan kendisini hedef almakla** suçlamaktadır. Washington Post'a konuşan gazetecinin ifadesine göre, "**Gazeteci olduğumu kanıtlamak için her şeyi giyiyordum, ancak beni kasıtlı olarak hedef aldılar ve şimdi hayatımı kurtarmak için gerekli tedaviyi almakta zorlanıyorum**"

Aynı şekilde 27 Aralık 2023'te Filistinli gazeteci Hossam Shabat, İsrail istihbaratının kendisini telefonla aradığı, sosyal medya üzerinden yaptığı paylaşımları silmesini ve Beyt Hanun'dan ayrılmasını istediğini yoksa evini bombalamakla tehdit ettiğini, **ayrılmayı reddetmesinin ardından İsrail'in evini bombaladığını** açıklamıştır. Evinin tamamen yıkıldığını aktaran Shabat, sığındığı Beyt Hanun Hastanesi'nin İsrail güçleri tarafından kuşatılmasının ardından bölgeden ayrılmak zorunda kaldığını ifade etmiştir. Shabat "**Tüm bu tehditlere ve evimin bombalanmasına rağmen hala olan biteni takip ediyorum. Ölüm bizi her yerde takip ediyor. Geçenlerde Beyt Hanun'a tekrar girdiğimde üzerime ateş açıldı**" dedi.

Gazeteci Hossam Shabat'ın X hesabındaki 26.04.2024 tarihli paylaşımına göre, meslektaşı İsmail Al-Goul ve ekibi, **Şifa Hastanesindeki saldırıyı haberleştirirken İsrail işgal güçleri tarafından kaçırılmıştır. On saat boyunca tutulmuş, yoğun bir sorgulama ve insanlık dışı muameleye maruz bırakılmışlardır.**

Aradan geçen 40 günün ardından, daha önce işkence edilen gazeteci İsmail Al-Goul tekrar görevini yapmaya devam ederken, İsrail Gazze'ye düzenlediği saldırıda Al Jazeera muhabirleri **İsmail Al-Goul** ve **Rami El-Riffy öldürmüştür. İsmail Al-Goul** oldukça yoğun saldırının etkisiyle **başsız olarak gömülmüştür.** Görüntüler paylaşılamayacak kadar korkunçtur.

Gazeteci İsmail Alghoul'un, ölmeden önce X hesabından yaptığı paylaşım ise, **Gazze'de yaşanan acıların, hayal ötesi olduğunu** ortaya koymaktadır.

*"Sana söyleyeyim dostum, artık uykunun tadını bilmiyorum. **Çocukların cesetleri, kalıntılar ve kan görüntüleri neredeyse hiç gözümde gitmiyor.***

*Annelerin çığlıkları ve erkeklerin çığlıkları ve acıları kulaklarımdan çıkmıyor. **Enkazın altından gelen çocuk seslerini duymaya dayanamıyorum, her an yankılanan ve bir kabusla dönüşen küçük kızın sesini unutamıyorum.***

Dağılmış, sıkışmış, gerilmiş ve yığılmış bedenlerin önünde durmak korkutucu hale geldi ve evlerinin altında ölümlerle savaşıyor, kaçmanın ve hayatta kalmanın bir yolunu bulamayanların yanından geçtiğinizde daha da korkutucu hale geliyor. Çok yorgunum dostum."

İsmail Alghoul

Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF), İsrail'in gazetecilere karşı saldırılarında işlediği savaş suçlarının soruşturulması için Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne (UCM) 2018 yılından bu yana yapmış olduğu iki başvurudan sonra üçüncü defa başvuru yapmıştır.

Sınır Tanımayan Gazeteciler'in, UCM'ye yaptıkları başvurularda **gazetecilerin "savaş suçu" niteliğindeki saldırıların mağduru olduğuna inanmak için makul gerekçelerin olduğu, eldeki kanıtların söz konusu gazetecilerin "kasıtlı" hedef alınmış olabileceğini gösterdiği bildirilmiştir.**

UCM Başsavcılığ'ından, Sınır Tanımayan Gazeteciler'e gönderilen açıklamada, Filistin'deki durumla ilgili soruşturmada diğer potansiyel suçlar yanında gazetecileri hedef alan suçların da incelendiği belirtilmiştir. Gazetecilere yönelik saldırıların, Filistin'deki savaş suçları soruşturmasına dahil edileceğini, **gazetecilerin uluslararası insancıl hukuk ve Roma Statüsü'nce korunmaları ve bu önemli vazifelerinde hiçbir şekilde hedef alınmamaları gerektiği vurgulanmıştır.**

UCM açıklamasının yapıldığı 2024 Ocak ayında itibaren, Gazze'de yaşanan savaş suçlarında azalma olmadığı gibi, **her geçen gün İsrail tarafından öldürülen, yaralanan, tehdit edilen, aile bireyleri saldırıya uğrayan gazetecilerin sayısı artmaya devam etmiştir.**

İsrail'in bizzat evine hedef gözeterek bomba attığı, Anadolu Ajansının (AA) Gazze'deki foto muhabiri ve "İsrail'in fosfor bombası kullandığı" anları gösteren fotoğrafları çeken Ali Cadallah'ın ve babası ve kardeşleri dahil öldürülen altı akrabası buna örnektir.

İsrail 360 km²'den oluşan Gazze şeridinde kimin evinin nerede olduğundan, bazı örneklerde uluslararası haberlerde yer aldığı üzere, isterse telefon ile arayıp bombalayacağını söyleyecek kadar bilgi sahibidir. İsrail, gazetecilerin ve ailelerinin bilgilerini bilmekte ve gazetecilerin evleri bombalanmaktadır. İsrail'in bazılarını evinde bazılarını üzerine "Press" yazılı ceket varken öldürdüğü gazetecileri "kasıtlı" olarak hedef aldığı, inkar edilemez bir gerçek olup, pek çok uluslararası kurum tarafından bu durum belgelenmiştir.

Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) örgütünün Han Yunus bölgesinde bir İsrail tankının saldırısında yaşamını yitiren gazeteci ve yaralanan meslektaşları hakkında yaptığı yazılı açıklamada; **İsrail tankının Gazze'de basın mensuplarını kasten hedef aldığını bildirmiştir.**

Sınır Tanımayan Gazeteciler örgütü açıklamasında, bölgede görev yapan foto muhabiri Ezzedine Muasher'in çektiği ve kişisel Instagram hesabında yayımladığı videoya da atıfta bulunularak, Muharib ve el-Kaddumi'nin 18 Ağustos'ta İsrail'in bölgeden geri çekilmesini haberleştirmek için Han Yunus bölgesine giden gazeteci grubunun içinde yer aldığı ve **basın mensubu oldukları** belli olan iki gazetecinin İsrail'e ait tankın hedefi oldukları belirtilmiştir. Üstelik tank saldırısında sırtından yaralanmasına rağmen el-Kaddumi'nin bölgeden kaçmayı başardığı ancak yere yığılan Muharib'in çatışmalar nedeniyle bölgeden tahliye edilemediği, cansız bedenine ancak ertesi sabah ulaşabildiği bildirilmiştir.

RSF'nin Orta Doğu Masası Başkanı Jonathan Dagher, İbrahim Muhareb'in Gazze'de "İşini yapmaya çalıştığı için öldürülen" bir gazeteci olduğunu, videolar ve görgü tanıklarının ifadelerinin **İsrail tankının ateş açtığı esnada yanında bulunduğu muhabir grubunun kimliğinin belirlenebilir vaziyette olduğunu**, Muhareb ve meslektaşının **kasten hedef alındığını** vurgulamıştır.

Uluslararası kamuoyu ile paylaşılan videoda, **İsrail tankının gazetecilere ateş açması ve press yazılı yelekler giyen gazetecilerin tank ateşinden kaçması görüntülere yansımaktadır.** Görüntülerde Muasher, Muharib'in nerede olduğunu sorduğu ve “*hayatta kalmamız bir mucize*” dediği de duyulmaktadır.

İsrail'in saldırıları sonucu Gazze'de ortaya çıkan insanlık krizinin uluslararası kamuoyunda giderek artan tepkilere yol açmasında, canları pahasına görevlerini yerine getiren gazetecilerin büyük emeği bulunmaktadır. Ancak belirtildiği üzere bu durum İsrail'in masum siviller yanında gazetecilere de saldırması ve gazetecilerin hayatlarına kast edecek eylemlere girişmesi ile sonuçlanmıştır. **İnceleme yürütülebilen bazı vakalar, İsrail'in, sadece Gazze'de değil, tüm Filistin ve saldırıda bulunduğu Lübnan'da gazetecileri doğrudan hedef aldığını ispatlamaktadır.**

Birleşmiş Milletler uzmanları, Şubat 2024'de yaptıkları açıklamada, “*Son aylarda, özellikle Gazze'de, uluslararası hukuku açıkça hiçe sayarak, işgal altındaki Filistin Toprakları'nda öldürülen, saldırıya uğrayan, yaralanan ve gözaltına alınan gazeteci ve medya çalışanlarının olağanüstü yüksek sayıları karşısında endişe duyuyoruz*” ifadelerinde bulunmuşlardır.

GAZZE'de
Gazeteci Olmak

Uluslararası Af Örgütü **İsrail'in gazetecileri hedef alan saldırılarının “savaş suçu” olarak soruşturulması gerektiğini** ifade etmiştir. Uluslararası Af Örgütü **13 Ekim 2023'de Lübnan'ın güneyinde** Reuters kameramanı İssam Abdullah'ın ölümüne, altı gazetecinin de yaralanmasına neden olan **İsrail saldırılarının “savaş suçu”** olarak soruşturulması gerektiğini bildirmiştir

Af Örgütü açıklamasında, 100'den fazla video ve fotoğrafı incelediği, bölgedeki silah parçalarını analiz ettiği ve dokuz tanıkla görüştüğünü, **İsrail saldırılarının “sivillere yönelik (muhtemelen) doğrudan bir saldırı olduğunu”** açıklamıştır. Bulguların, **grubun açıkça gazeteci olarak tanımlanabildiği ve İsrail ordusunun sivil olduklarını bildiği (ya da bilmesi gerektiği) ancak yine de 37 saniye arayla iki ayrı saldırıda onlara saldırdığını** gösterdiği aktarılmıştır. Af Örgütü, soruşturmasının **“çatışmaları haberleştirerek görevlerini yerine getiren bir grup uluslararası gazeteciye yönelik bir saldırıya işaret eden tüyler ürpertici kanıtlar”** ortaya çıkardığını duyurmuştur. Af Örgütü, **“İsrail'in gazetecileri öldürmesine ve onlara saldırmasına izin verilmemeli. Eylem cezasız kalmamalı, ölümcül saldırıya ilişkin bağımsız ve tarafsız bir soruşturma yürütülmeli”** çağrısında bulunmuştur.

Filistin Gazeteciler Sendikası'nın haberine göre, Türkiye devlet televizyonu TRT Arapça'nın Filistinli muhabiri Barhoum, bir meslektaşıyla birlikte **Güney Gazze'de haber yaparken İsrail keskin nişancılarının mermilerinden çıkan şarapnel parçasıyla yaralanmıştır.**

Barhoum, CPJ'ye telefonla yaptığı açıklamada, **“Arabada ‘Press’ ve ‘TV’ yazıyordu ve (ikimiz de) ‘Press’ ceketi ve kask takmıştık, ancak arabamıza doğrudan ateş açılmasıyla şaşırдық... İlk atış arabanın sağ kapısına isabet etti, bu yüzden hedefli bir saldırı olduğunu anladım çünkü silah sesleri kuma çok sert bir şekilde çarpıyordu “Saklanmak için arabadan inmeye çalıştık, ancak inmeye çalıştığımız anda kurşunlar arabanın ön camına başımızın hizasına isabet etti ve hedefin öldürmek olduğu açıkça belliydi”** ifadelerinde bulunmuştur. Barhoum, ikilinin beş kurşunla vurulan arabadan çıkmayı başardığını ve güvenli bir şekilde ayrılıncaya kadar bir saat boyunca yakındaki bir sığınağa sığındıklarını söylemiştir. Nisan ayında Barhoum, Gazze'nin merkezindeki Nuseirat Mülteci Kampı'nda haber yaparken İsrail bombardımanında yaralanan dört gazeteciden biri olup; TRT Arapça'dan meslektaşı olan Sami Shehadeh, **olayda bir bacağını kaybetmiştir.**

Türkiye'ye ait Anadolu Ajansı, El Cezire ve AFP haber ajansı ile çalışan serbest Filistinli gazeteci Al-Qaddoumi, Gazze'nin güneyindeki Han Yunus'un kuzeybatısındaki Hamad kent bölgesinde haber yapan **bir grup gazeteciye İsrail tankının ateş açması sonucu yaralanmıştır. Olayda serbest gazeteci İbrahim Muhareb de hayatını kaybetmiştir.**

Filistin Gazeteciler Sendikası'nın açıklamasına göre; gazeteci Rasha Ahmed, Hamad kentinin kuzeybatısındaki Al-Hawz bölgesinden **aniden ilerleyen ve kendilerine yoğun ateş açan bir askeri tank olduğunda birlikte görevde olan beş gazeteciden biri olduğunu** söyledi. Bazı muhabirler yoğun ateş nedeniyle beş dakikadan fazla yerde yattılar, ta ki "mucizevi" bir şekilde dışarı çıkabilene kadar. Al-Qaddoumi de sırtının yaralandığını bilmeden kaçırmaya çalıştı, ancak yere düştü. PJS raporuna göre; *Ahmed ve bir diğer gazeteci Saeed Al-Lulu, Al-Qaddoumi'yi kurtardı ve onu hastaneye götürmek için bir el arabası ve ardından bir araba buldular.*

GAZZE'de
Gazeteci Olmak

Al-Qaddoumi, 19 Ağustos 2024'te CPJ'ye verdiği açıklamada, gazeteci grubunun **“tankların olmadığı bir yerden” haber yaptığını ancak “film çekimi bittikten sonra aniden bölgede bir dizi tankın belirdiğini”** söylemiştir. Al-Qaddoumi'nin ifadesine göre; *“Tanklar bize mermi ve kurşun attı ve İbrahim doğrudan vuruldu. Benden oradan ayrılmasına yardım etmemi istedi ve onu kurtarmak için bölgedeki yerinden edilmiş kişilerden biriyle gittim, ancak tanklar bize daha fazla mermi ve kurşun attı. O anda, mermilerden veya kurşunlardan kaynaklanan iki (parça) şarapnel parçası sırtıma isabet etti. Daha sonra bilincimi kaybettim ve kendimi hastanede buldum”* dedi.

İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW) 21 Aralık 2023 tarihinde yayımladığı raporda, İsrail'in iki saldırısının **“sivillere yönelik kasıtlı saldırı ve dolayısıyla bir savaş suçu”** olduğunu belirtilmiştir. Sorumluların hesap vermesi gerektiği ifade edilmiştir.

HRW'nin Rapor'unda; mevcut insani durumun Gazze'den bilgi almayı ve dünya ile bilgi paylaşmayı zorlaştırdığı, Gazetecileri Koruma Komitesi'nin (CPJ) ön araştırmalarına göre, 17 Aralık 2023 tarihi itibarıyla 57'si Filistinli, 4'ü İsraili ve 3'ü Lübnanlı olmak üzere en az 64 gazeteci ve medya çalışanının öldürüldüğü, **Filistin'e yönelik paylaşımlar yönünden ifade özgürlüğünün ihlal edildiği**, 7 Ekim 2023'ten bu yana çeşitli ülkelerdeki sanatçılar ve akademisyenlerin şiddet içermeyen, Filistin yanlısı konuşmaları nedeniyle bazı hükümetler ve özel kuruluşlar tarafından susturma, sansür ve gözdağı gibi muamelelere ve baskılara maruz bırakıldıkları ve bazı ülkelerde Filistin'e destek amaçlı barışçıl protestolara kısıtlamalar getirildiği yönündedir.

İsrail'in Gazze'de gazetecileri Filistin'in sesini susturmak, gerçekleri gizlemek, haber ve bilgilerin bölgesel ve uluslararası kamuoyuna ulaşmasını engellemek amacıyla kasıtlı olarak öldürdüğü **defaten farklı kuruluşlar tarafından ifade edilmektedir**. Uluslararası Kuruluşların açıklamasına göre İsrail yetkililerinin İsraili, Filistinli ve uluslararası STK'lar, BM uzmanları, **Uluslararası Adalet Divanı ve Uluslararası Ceza Mahkemesi Savcısı tarafından tutuklama emri talebinde belgelendiği veya kabul edildiği üzere**, İsrail yetkilileri tarafından Gazze, Batı Şeria, İsrail ve başka yerlerde işlenen yaygın ve sistematik ihlallerin bir parçası olarak **gazetecileri benzeri görülmemiş bir şekilde öldürmesi** ve İsrail'in insan hakları ve uluslararası insancıl hukuk yükümlülüklerine aykırı olarak medya özgürlüğünün diğer ihlallerine karşı, "İsrail'in insan hakları ve uluslararası insancıl hukuk yükümlülüklerine aykırı şekilde **yol açtığı ölümlerin ve basın özgürlüğü ihlallerinin AB-İsrail Ortaklık anlaşmasının askıya alınmasını ve sorumlulara karşı yaptırım uygulanmasını**" gerektirmektedir.

Altmış uluslararası, gazete, birlik ve derneğin imzalayarak AB'ye gönderdiği mektupta ifade ettikleri üzere **gazeteciler Gazze'de benzeri görülmemiş şekilde öldürülmektedir**. Buna göre Gazetecileri Koruma Komitesi (CPJ), Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) ve Uluslararası Gazeteciler Federasyonu (IFJ) dahil olmak üzere basın özgürlüğü örgütleri, 7 Ekim'den bu yana Gazze'de 100'den fazla Filistinli gazeteci ve medya çalışanının öldürüldüğünü kaydetti ve bu, gazeteciler için **en ölümcül dönem oldu**. **Bu gazetecilerin çoğu öldürüldüğünde basın amblemi takıyordu. Gazze'nin basın birliğinin yok edilmesi ve yerinden edilmesi, Gazze'deki düşmanlıkları haber yapacak daha az yerel gazetecinin kalması anlamına geliyordu**. CPJ, İsrail Savunma Kuvvetleri'nin (IDF) en az beş gazeteciyi doğrudan hedef alıp öldürdüğünü tespit etmiş olup olası IDF hedef alınmasını gösteren en az 10 başka ölümü araştırmaktadır. RSF gibi diğer örgütler, **hedef alınarak öldürülenlerin sayısının daha yüksek olabileceğini ifade etmektedir**.

Medya Tesislerine Yapılan Saldırılar ve Medya Alt Yapısının Tahribi

İsrail 7 Ekim öncesi de gazeteciler ve basın kuruluşlarına pervasızca saldırmaktaydı. Nitekim Mayıs **2021'de** Katar medya kuruluşu El Cezire ve Amerikan haber ajansı Associated Press'e (AP) ev sahipliği yapan bir kuleyi üç füzeyle yıkmıştır.

7 Ekim sonrası da Filistin Gazeteciler Sendikası'na (PJS) göre, yerel radyo istasyonları, haber ajansları, iletim kuleleri ve gazeteci eğitim enstitüleri de dahil olmak üzere **yaklaşık 70 basın kuruluşu kısmen veya tamamen yok edilmiştir.**

Forbidden Stories ve dünya çapında 13 kuruluştan 50 gazeteciyi bir araya getiren *Gaza Project çalışmasında* medya ofislerinin bulunduğu **altı binanın tamamen veya kısmen yıkıldığı**, İsrail'in 7 Ekimden bu yana canlı çekim yapan kameraları hedef aldığı, gazeteciler için hayati önem taşıyan basın örgütlerinin bulunduğu binaları, **bilgiyi gizlemek ve devam eden saldırıların neden olduğu gerçekliğinin dünyaya yayılmasını önlemek için yıktığı** ifade edilmektedir.

Agence France Press (AFP) binası bunlardan bir tanesidir. Binanın koordinatları, Gazze Şeridi'ndeki diğer birçok medya ofisi, hastane ve insani yardım merkezinin koordinatları gibi, birkaç kez İsrail ordusuna iletiildiği, çatışmanın başlangıcında AFP'ye İsrail ordusu tarafından binanın "*hedef alınmayacak*" olarak sınıflandırıldığı güvencesi verildiği ifade edilmektedir. Buna karşın İsrail'in 2 Kasım 2023'te yaptığı saldırıda bina önemli ölçüde hasar görmüştür.

Gazze Şeridi'ndeki en yüksek kulelerden biri olan Hacı Kulesinin 16. katında **Filistin Medya Grubu'nun (PMG)** ofisleri bulunmaktadır. Bu medya prodüksiyon şirketi, kameraları tarafından kaydedilen görüntüler aracılığıyla yayın kuruluşlarına Gazze'nin engelsiz bir görüntüsünü sunmaktaydı. **2 Kasım 2023'te saat 10:00'dan hemen önce, ofisin kuzey, güney, doğu ve batı pencerelerine yerleştirilmiş birkaç kamera, Reuters ve Al Arabiya dahil olmak üzere çeşitli uluslararası haber servislerine canlı görüntüler gönderirken, bir patlama sesi ile görevleri sonlanmıştır.** CEO Hassan Madhoun; "*İsrail tanklarının 31 Ekim 2023'te Gazze'nin kuzeyine ulaştığını, İsrail ordusunun operasyonlarına başlamak ve işlediği suçları ve yıkımı gösteren herhangi bir görüntünün yayılmasını önlemek istediğini*" ifade etmiştir.

İsrail'in yayın organlarına yaptığı kasıtlı saldırılar sonrası, **12 Kasım 2023 sabahı 10:31'de yayın tamamen kapanmış** ve o ana dek Gazze'den gelen tüm canlı görüntü yayınları sona erdirilmiştir. İsrail, **tüm basın kuruluşları ve ekipmanlarını hedef alarak, Gazze'deki her türlü görüntü ve bilgi kaynağını kesmekle kalmamış**, aynı zamanda gazetecilerin görevlerini yerine getirmek için ihtiyaç duydukları lojistiği de yok etmeye devam etmiştir.

Bağımsız gazetecilerin evi niteliğinde, bir sığınak olan meslektaşlarıyla buluşmanın yanı sıra yiyecek, bir ağ ve koruyucu yelekler bulmak için bir yer olan Press Hause Basın Evi'ni İsrail tarafından yıkılmıştır. Press Hause PJS'den Shuruq As'ad'a göre, son İsrail saldırısı başlamadan önce Gazze'deki "*gerçekten gazeteciler için en güvenli yerlerden biriydi.*" Üstelik Basın Evi'nin geçici müdürü Rami Abu Jamous'un ifade ettiği üzere "**Norveçliler ve İsviçreliler, herhangi bir hedef alınmaması için koordinatlarımızı orduya verdiler** ancak bu işe yaramadı." Gazze'de muhabirler için ortak bir ofis ve topluluk alanı olan Press House'dan koruyucu yelek alan 80 gazeteci ve medya çalışanından 11'i öldürüldüğü gibi, gazeteciler için çok önemli ve sembolik olan yapı, İsrail tarafından bombasıyla yıkıldı.

"*Basın Evi benim kalemim, dilim, gözlerim, kulaklarımdı,*" "*İsrail savaş makinesi tarafından yok edildikten sonra artık bir ampute oldum.*"

Ahmed Qanan
Press Hause kurucularından

GAZZE'de
Gazeteci Olmak

Gazetecilerin Aile Bireylerine Yapılan Saldırılar

“Bir ölümden diğerine doru kaçıyoruz.”

Adnan Elbursh
Ailesiyle Gazze'nin
güneyine geçen BBC
muhabiri

Gazze'de çalışan gazeteciler **benzeri görülmemiş bir bedel** ödemektedir. Zira Filistin'de Gazeteciler **sadece kendilerinin değil ailelerinin de tehdit altında olduğunu bilerek** işlerini yapmaya çalışmaktadır. İsrail, ilk aylardan itibaren tehdit ettiği **gazetecilerin ailelerine** kasıtlı saldırılar düzenlemek suretiyle gazetecileri baskı altına almaya ve ülke dışına çıkmalarını sağlamaya çalışmıştır.

Al Jazeera muhabiri Wael al-Dahdaouh'un, **eşi, oğlu, kızı ve torunu ile diğer 8 aile üyesi** İsrail'in 23 Ekim 2003'de Gazze Şeridi'ne düzenlediği hava saldırısında öldürülmüştür. Dahdaouh bir gün sonra görevi olduğunu söyleyerek işine geri dönmüştür.

“Bu çocukların günahı ne? Onlar da mı hedef listesindeydi? (İsrail ordusu) güneydeki sözde güvenli bölgeye gitmelerini söyledi. Ailem de akrabalarının evinde kalıyordu.”

Wael al-Dahdaouh

Han Yunus kentini hedef alan 1 Kasım 2023'deki bombardımanda ise Filistin TV Muhabiri Muhammed Ebu Hatab ve ailesinden 11 kişi yaşamını yitirmiştir. İsrail'in 5 Kasım 2003'deki saldırılarında da Anadolu Ajansı kameramanı Muhammed el-Alul, 4 çocuğunu ve 3 kardeşini kaybetmiştir.

Gazze merkezli Alef Multimedia prodüksiyon şirketini kuran **ödüllü film yapımcısı ve yönetmeni Mohammed El Sawwaf**, Gazze Şehri'ndeki Shawa Meydanı'ndaki evine düzenlenen bir İsrail hava saldırısında yaralanmıştır. Filistin Gazeteciler Sendikası, Anadolu Ajansı ve TRT Arapça'ya göre, hava saldırısında annesi ve aynı zamanda gazeteci olan babası Mostafa Al Sawwaf da dahil olmak üzere ailesinden 30 kişi öldü. Gazze'nin en saygın gazetecilerinden biri olarak bilinen Filistin Basın Evi Kurumu Müdürü Bilal Cadallah da 23 Kasım 2023'de Gazze'den güneye doğru giderken Zeytun Mahallesi'nde İsrail tankları tarafından öldürülmüştür.

Al Jazeera Arapça muhabiri Moamen Al Sharafi, 27 Aralık 2023 tarihinde **anne ve babasının aralarında bulunduğu ailesinin 22 üyesini** İsrail'in Cibaliye Mülteci Kampı'na yönelik saldırılarında kaybetti.

İsrail ordusunun, Gazze'ye yönelik saldırılarında Anadolu Ajansı'nın (AA) serbest habercisi olarak görev yapan kameraman Muntasır es-Savvaf, 18 Kasım 2023'te kendisi gibi gazeteci olan babası Mustafa es-Savvaf, annesi, iki kardeşi ve onların çocukları dahil 45 akrabasını kaybetmiştir. İsrail savaş uçaklarının Gazze Şeridi'nin orta bölgesindeki **Nusayrat Mülteci Kampı'nda gazeteci Emced Cehcuh'un evini bombalaması sonucu**, 06 Temmuz 2024'de eşi Daban dahil aynı aileden 9 kişi öldürülmüştür. Aynı gün İsrail, biri kadın beş gazeteciye öldürmüştür.

Göz Altına Alınan, Zorla Kaybedilen, İşkence Edilen, Darp Edilen Gazeteciler

İsrail, savaş suçlarını belgeleyerek dünyaya duyuran gazetecileri sadece öldürmekle de yetinmemektedir. Gazeteciler, **mesleklerini yapmaktan vazgeçmeleri için** göz altına alınmakta, aileleriyle birlikte tehdit edilmekte, zorla kaybedilmekte, işkenceye maruz kalmakta ve darp edilmektedir.

Filistin Esirler Cemiyeti, 25 Temmuz 2024 tarihli açıklamasında İsrail, 7 Ekim 2023'ten bu yana **91 Filistinli gazeteci**yi gözaltına alınmıştır. 6'sı kadın 53 gazetecinin hala gözaltındadır, bunlardan 16'sı ise Gazze Şeridi'ndendir. İsrail'in her hangi bir suçlama ve süre olmaksızın **idari tutukluluk uygulaması kapsamında** yakaladığı 17 gazeteci de hapistedir.

Forbidden Stories ve dünya çapında 13 kuruluşun 50 gazeteciye bir araya getiren ortaklarının görüşme yaptığı, saldırıya uğrayan ve daha önce kendisi de gazeteci olan kardeşleri Ahmed de dahil olmak üzere 23 aile üyesi ve komşuları öldürülen Filistinli gazeteci Basel Khair Al-Din *“Bu basın yeleği uluslararası yasalara, uluslararası sözleşmelere ve Cenevre Sözleşmelerine göre **bizi tanımlaması ve koruması gerekirken**, artık bizim için bir tehdit haline geldi” “Bu yelek, birçok gazeteci ve medya çalışanının başına geldiği gibi, **bizi neredeyse öldürüyordu.**”* ifadesinde bulunmuştur.

Basel Khair Al-Din'in 18 Şubat 2024 tarihli Instagram paylaşımı: *“Çocuk açlığını durdurmak için ot toplama konusunda bir rapor hazırlarken, Beit Lahia kasabasının kuzeyindeki Sakanet Fado'us yerleşim bölgesinde bir drone saldırısına uğrayana kadar bu fotoğrafın son olacağını bilmiyordum. Tanrıya şükür, bu sefer de hayatta kaldık.”* Basel Khair Al-Din, saldırı sonrasında **basın ceketlerini ne zaman giydikleri konusunda çok dikkatli olduklarını** ve **çekime başlayana kadar ceketlerini kıyafetlerinin altında tuttuğunu** ifade etmektedir.

Altmış uluslararası, gazete, birlik ve derneğin imzasını taşıyan mektupta ifade edildiği üzere; **İsrail gazetecilere karşı, rekor düzeyde keyfi gözaltı gerçekleştirmiştir.** İsrail, 7 Ekim'den bu yana **en az 49 gazeteci ve medya çalışanını** -çoğu zaman suçlama olmaksızın- gazetecilik ve yorumculukları nedeniyle tutuklamıştır. En az 13'ü, bir askeri komutanın bir kişiyi suçlama olmaksızın, genellikle altı ay boyunca, **gelecekte bir suç işlemesini engelleme gerekçesiyle** gözaltında tutabileceği ve sınırsız sayıda uzatabileceği bir politika olan idari gözaltında tutulmaktadır. Prosedürün kullanımı, BM tarafından defalarca keyfi gözaltı biçimi olarak ilan edilmiştir.

Aynı şekilde İsrail zorla kaybetme vakıaları gerçekleştirmiştir: Filistinli gazeteciler Nidal Al-Wahidi ve Haitham Abdelwahid, güney İsrail'de İsrail yetkilileri tarafından gözaltına alınmıştır. O zamandan beri İsrail yetkilileri, nerede oldukları, tutuklanmalarının yasal gerekçeleri veya hala hayatta olduklarına dair teyit hakkında bilgi vermeyi reddetmiştir.

Gazetecilere yönelik de **işkence ve kötü muamele iddiaları söz konusudur.** İsrail yetkilileri tarafından tutuklanma veya gözaltında tutulma sırasında işkence ve kötü muamele iddiaları giderek artmaktadır. Gazze'ye erişim eksikliğinden dolayı araştırma kuruluşlarının bu açıklamaları bağımsız olarak doğrulama yeteneğini engellemektedir. **Ancak İsrail'in gözaltındaki tutuklulara yönelik sistematik kötü muamele iddiaları, sivil toplum örgütleri ve Birleşmiş Milletler tarafından belgelenen kanıtlarla tutarlıdır.**

AA foto muhabiri Mustafa Haruf, İsrail'in **Mescid-i Aksa'da** cuma namazı kılınmasına getirdiği kısıtlamaları takip etmekte iken **15 Aralık 2023** tarihinde İsrail askerleri tarafından darp edilmiştir. İsrail Gazeteciler Birliği ve Filistin Yönetimi'nin resmi haber ajansı Wafa tarafından paylaşılan görüntülere göre; **askerler önce silahlarını Haruf'a doğrulttular, yumrukladılar ve sonra yere atıp tekmelediler.** Haruf, yaralanmalara neden olan ağır darbeler aldı ve ambulansla Doğu Kudüs'teki Makassed Hastanesi'ne kaldırıldı. **Bizzat basın mensupları önünde Gazze dışında gerçekleşen darp görüntüleri,** İsrail güçlerinin gazetecilere uluslararası kamuoyundan çekinmeden uyguladıkları orantısız şiddetin en hafifi örneklerinden bir tanesidir.

Basın Özgürlüğüne Yönelik Müdahaleler

“Karanlıkta öldürmeye alışkın olan İsrail, Gazze’deki savaşla ilgili olarak yanılmaya ve sadece kendi anlatısını aktarmaya devam etmeye çalışıyor ”

Nasır Ebu Bekir
Filistinli Gazeteciler Sendikası Başkanı

Farklı uluslararası kuruluşların defaten ifade ettiği üzere **İsrail tarafından Sansür ve medya özgürlüğünün aşırı kısıtlamaları söz konusudur.** İsrail ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları’nda bağımsız haberciliğe yönelik engeller 7 Ekim’den bu yana artmıştır. İsrail’de basın özgürlüğü, diğer tehditlerin yanı sıra artan sayıda yasaklı makale, hükümet yetkililerinin basın karşıtı söylemleri, haber kuruluşlarını görünüşte kontrol etme girişimleri ve İsraili muhabirlere yönelik saldırılar nedeniyle kısıtlanmıştır. Nisan 2024’te İsrail ayrıca hükümete, ulusal güvenliğe tehdit oluşturdukları tespit edilirse uluslararası haber kuruluşlarının yayınlarını geçici olarak yasaklama yetkisi veren bir yasa çıkardı. Mayıs 2024’te İsrail, El Cezire’ye canlı video yayını sağladığı gerekçesiyle ekipmanlarına geçici olarak el koydu. Ayrıca **Gazze’den haber ve tanıklıkların dış dünyaya ulaşmasını engelleyen internet kesintileri,** yoğun taciz ve yıldırma iddiaları dışında ve **Gazze’de 50’den fazla medya ofisinin yıkıldığı veya hasar gördüğü yönünde haberler de bulunmaktadır.**

İsrail, sadece gazeteci ve ailelerini hedef almakla yetinememekte bunun yanı sıra **basın kuruluşlarını da engellemek için yasa çıkartmaktadır.** El Cezire'nin İsrail'deki bütün çalışmalarını kanun ile yasaklaması İsrail'in **Gazgede yaşanan soykırımı dünyaya aktarılmasını engellemeye yönelik çabalarından** bir tanesi olmuştur.

İsrail parlamentosunda 1 Nisan'da yapılan oylamada Katar merkezli haber ajansı El Cezire (Al Jazeera) de dahil olmak üzere "güvenlik riski" olarak görülen yabancı haber ağlarının yasaklanabilmesini öngören yasa tasarısı geçmiştir. Al Jazeera tarafından yapılan yazılı açıklama "*Netanyahu kanala ve kanal çalışanlarının haklarına karşı yeni yalanlar ve suçlamalar sunmak dışında, Al Jazeera ve basın özgürlüğüne karşı saldırılarını dünyaya meşru gösteremiyor*" yönündedir.

İsraili yetkililer 5 Mayıs 2024'de El Cezire haber ajansının Kudüs'teki haber merkezini kapatmıştı. İsrail'in başkenti Tel Aviv'deki bir mahkeme, El Cezire'nin 8 Haziran'a kadar sürecek olan 35 günlük kapatılmasına izin vermiştir. Dava dosyasında, mahkeme El Cezire haber ajansının terörist bir eylem düzenlenmediğini ve bu yüzden tamamen yasaklanmasını orantısız olarak gördüğünün altını çizmiştir.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi "*Kabinenin İsrail'deki El Cezire'yi kapatma kararını üzüntüyle karşılıyoruz. **Özgür ve bağımsız bir medya, şeffaflık ve hesap verebilirliğin sağlanması için elzendir. Gazze'den yapılan haberlere getirilen sıkı kısıtlamalar göz önüne alındığında bu durum daha da önem kazanmaktadır.***" ifadelerinde bulunmuştur. İfade özgürlüğünün temel bir insan hakkı olduğu belirtilen açıklamada, İsrail hükümeti BM tarafından yasağı kaldırmaya çağırılmıştır.

Buna karşın 9 Haziran 2024 tarihinde İsrail, El Cezire'nin yayın yasağını uzatmıştır. İsrail İletişim Bakanı Karhi, "*El Cezire terör kanalının İsrail'de yayın yapmasına ve savaşılarımızı tehlikeye atmasına izin vermeyeceğiz, El Cezire kanalının İsrail'de yayın yapmasını yasaklayan kararların uzatılmasını imzaladım.*" demiştir. İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu ve hükümete uzatmayı onayladıkları için teşekkür eden Karhi, El Cezire'nin İsrail'deki ofislerinin 45 gün daha kapalı kalacağını ve **yayın yasağının gelecekte de uzatılacağına "ikna olduğunu" söylemiştir.**

Gazze’de Çalışan Yerel Gazetecilerin Tehdit Edilip Hedef Gösterilmesi

“İsrail, işlediği katliam ve suçlarının haber takibini engellemek için apaçık şekilde gazetecileri doğrudan hedef alıyor.”

Mazin el-Belbisi
(El-İtticah kanalı muhabiri)

İsrail’in uymakla yükümlü olduğu Cenevre Sözleşmelerine ek I nolu Protokol ‘ün 79.2 ve 51.3. maddeleri uyarınca gazeteciler, düşmanlıklara doğrudan katılmadıkları takdirde uluslararası insancıl hukukun sağladığı korumadan yararlanırlar. [...] 51.3. maddenin Yorumuna göre, “düşmanlıklara doğrudan katılım”, “doğası veya amacı gereği düşman silahlı kuvvetlerinin personeline ve teçhizatına fiili zarar verme olasılığı bulunan savaş eylemleri” anlamına gelir. Bir gazetecinin propagandaya katılması doğrudan katılım olarak kabul edilemez. Bir gazeteci düşmanlıklara doğrudan katıldığında dokunulmazlığını kaybeder ve meşru bir hedef haline gelir. Bunu yapmayı bıraktığında, düşmanlıkların etkilerine karşı koruma hakkını yeniden kazanır. [...]

“Hiçbir uluslararası yasa ve sözleşme, İsrail’i Filistinli gazetecilere karşı suç işlemekten caydıramadı ve gazetecileri de koruyamadı. Filistinli bir gazeteciye kovuşturmayla maruz kalmadan İsrail’in yalanlarını ortaya çıkarabileceği garantisini kimse veremez.”

Ebu Namus
(El- Gad Kanalı muhabiri)

Gazze Şeridi'ndeki gazeteciler, **doğrudan hedef alınmalarına**, sevdiklerini kaybetmelerine ve çeşitli zorluklara rağmen İsrail'in işlediği savaş suçlarını ve hakikati ortaya çıkarmak için görevlerine devam etmektedir.

İsrail ise tüm engelleme ve baskılara rağmen gerçekleri dünyaya duyuran yerel gazetecileri hedef göstererek, tehdit ederek ya da saldırı düzenleyerek görevlerini bıraktırmaya çalışmaktadır. Bunu sağlayamazsa da onları terörist olarak yaftalamak suretiyle, verdikleri haberlerin objektifliğini sarsmaya çalışmaktadır.

İsrail Savaş Kabinesi Üyesi İsrail'in 21. Savunma Bakanı Benny Gantz, X sosyal medya hesabından, 7 Ekim saldırılarından önceden haberi olan gazetecilerin, teröristten farkı olmadığı ve terörist muamelesi görmeleri gerektiği yönünde açıklama yapmıştır. İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu liderliğindeki Likud Partisi Milletvekili Danny Danon da **“(Gazetecileri) teröristlerle beraber avlayacağız.”** paylaşımında bulunmuştur. Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF), 2023 Kasım ayında İsraili politikacıların Gazze'deki gazetecileri hedef alan paylaşımlarını kınamıştır.

7 Ekim Öncesi İsrail'in Gazetecilere Yönelik Saldırıları

İsrail basın mensuplarını öldürmeye, 7 Ekim'de başlamış değildir. Gazetecileri Koruma Komitesi, 7 Ekim öncesi İsrail ordusunun **22 yılda en az 20 gazeteci**yi öldürdüğü bilgini paylaşmıştı. İsrail, **2021 yılında** Gazze kentinde yer alan Associated Press (AP) ile Al Jazeera televizyon kanalının olduğu yüksek katlı bir binayı vurmuştu. Aynı şekilde **2022 yılında** Al Jazeera muhabiri Filistin asıllı ABD'li gazeteci Şirin Ebu Akle Batı Şeria'da görevini yaptığı sırada İsrail askerleri tarafından gerçek mermiyle vurularak öldürülmüştü.

Katar merkezli El Cezire televizyonunun deneyimli saha muhabiri Ebû Akle, 11 Mayıs 2022'de sabah erken saatlerde, İsrail güçlerinin Batı Şeria'da bulunan Cenin kentindeki mülteci kampına düzenlediği **baskını takip ettiği sırada İsrail askerlerinin açtığı ateşe başından vurularak** öldürülmüştü. Ebû Akle'nin görevi başında ve üzerinde "basın" yazılı çelik yelek olduğu halde İsrail askerleri tarafından gerçek mermiyle vurularak öldürülmüştür.

51 yaşındaki Şirin Ebû Akle'nin 11 Mayıs 2022'de İsrail askerlerince öldürülmesi, işgal altındaki Filistin topraklarında yaşanan sivil kayıplar ve **İsrail'in bu eylemlerinin yaptırımsız kalması** uluslararası toplum nezdinde en fazla tepki çeken olaylardan biri olmuştur.

Çok sayıda uluslararası kurumun soruşturma ve incelemelerinin vardığı sonuç, Ebû Akle'nin **İsrail askerleri tarafından kasten ve hedef alınarak** öldürüldüğü yönündeydi. Londra Üniversitesi'ne bağlı araştırma kuruluşu "Forensic Architecture" ile Filistin El-Hak Kurumuna bağlı "Araştırmacı Mühendislik Birimi"nin olaya ilişkin Eylül 2022'de yürüttüğü ortak bir soruşturma, İsrail askerlerinin Filistinli gazeteciyi kasten öldürdüğünü ortaya koydu. Gazetecilere ateş açılan ana ilişkin eldeki görüntülerin ve **3 boyutlu ölçüm yönteminin kullanıldığı soruşturma neticesinde "olayda kasıtlı, ısrarlı ve tekrarlanan bir şekilde ateş açıldığı, ateşi açan askerin hedeftekilerin gazeteci olduğunu görebilecek pozisyonda bulunduğu, çevredekilerin Ebû Akle'ye ilk yardımda bulunmasına engel olunduğu ve ateş açıldığı sırada bölgede Filistinli silahlı kişilerin olmadığı"** sonuçlarına ulaşılmıştı.

Gazetecileri Koruma Komitesi (CPJ), aralarında Ebû Akle'nin de bulunduğu, **2001'den bu yana 20 gazetecinin İsrail askerlerince öldürülmesiyle ilgili İsrail'in bugüne kadar kimse hakkında soruşturma açmadığını ve hukukî süreçleri zamana yayarak sorumluları "akladığını" açıklamıştır.** Şirin'in öldürülmesinin birinci yılında CPJ tarafından hazırlanan raporda, Ebû Akle dahil çoğu görev başında iken İsrail tarafından öldürülen gazetecilerle ilgili İsrail makamlarının, **"şeffaflıktan uzak, üstünkörü ve zamana yayarak"** soruşturma yaptığına işaret edilmiştir.

Raporda ayrıca hukukî süreçler, kanıt ve tanık iddiaları dikkate alınmadan, olaylarda sorumluluğu bulunan kolluk kuvvetlerini aklayacak şekilde yürütüldüğü ifade edilmiştir. CPJ Raporuna göre 2001'den bu yana 20 gazetecinin öldürülmesiyle ilgili **kimse hakkında soruşturma açılmamıştır.** Hukukî süreçler, kanıt ve tanık iddiaları dikkate alınmadan, olaylarda sorumluluğu bulunan kolluk kuvvetlerini aklayacak şekilde yürütülmüştür. **İsrail makamları, gazetecilerin öldürülmesiyle ilgili hukukî süreçleri uzatarak hesap vermekten kaçmakta ve Filistinlilerin adalet arayışını engellemektedir.**

Uluslararası kuruluşlarca da ifade edildiği üzere İsrail'de gazeteci öldüren failer **soruşturulmamakta ve kendilerine hesap sorulmamaktadır.** Sivil toplum örgütlerinin tekrarlanan çağrılarına rağmen, gazetecilere yönelik bu saldırıların, cinayetlerin ve diğer suistimal iddialarının hiçbiri IDF(İsrail Savunma Kuvvetleri) tarafından şeffaf veya kapsamlı bir şekilde araştırılmamıştır. IDF'nin, mevcut çatışmadan öncesine dayanan **uzun süreli bir cezasızlık durumu, artan gazeteci ölümlerine hız kesmeden** devam etmektedir.

BM Güvenlik Konseyi'nin Silahlı Çatışma Sırasında Gazetecilerin Korunmasına İlişkin Kararı

Güvenlik Konseyi tarafından 23 Aralık 2006 tarihinde 5613. toplantısında kabul edilen 1738 (2006) nolu karar göre;

Güvenlik Konseyi,

[...] Silahlı çatışmaya taraf olanların, etkilenen sivillerin korunmasını sağlamak için mümkün olan tüm adımları atma konusunda birincil sorumluluğa sahip olduklarını *yeniden teyit ederek,*

12 Ağustos 1949 tarihli Cenevre Sözleşmelerini, özellikle savaş esirlerinin muamelesine ilişkin 12 Ağustos 1949 tarihli Üçüncü Cenevre Sözleşmesini ve 8 Haziran 1977 tarihli Ek Protokolleri, özellikle silahlı çatışma bölgelerinde tehlikeli mesleki görevlerde bulunan gazetecilerin korunmasına ilişkin Ek Protokol l'in 79. maddesini *anımsayarak,*

Uluslararası insancıl hukuk kapsamında, silahlı çatışma durumlarında savaş suçu teşkil eden, kasıtlı olarak sivillere yönelik saldırılara ilişkin mevcut yasakların bulunduğunu vurgulayarak ve devletlerin bu tür suç eylemlerine ilişkin cezasızlığa son vermeleri gerektiğini hatırlatarak,

Cenevre Sözleşmelerine Taraf Devletlerin, bu Sözleşmeleri ağır bir şekilde ihlal ettiği veya ihlal edilmesinin emredildiği iddia edilen kişileri arama ve bu kişileri uyruğu ne olursa olsun kendi mahkemelerinde yargılama veya söz konusu kişilere karşı ilk bakışta haklı bir dava açmış olması koşuluyla yargılamak üzere başka bir ilgili Devlete teslim etme yükümlülüğü bulunduğunu *hatırlatarak,*

[...] Dünyanın birçok yerinde gazetecilere, medya çalışanlarına ve silahlı çatışmalardaki ilgili personele yönelik şiddet eylemlerinin sıklığından, özellikle uluslararası insancıl hukuku ihlal eden kasıtlı saldırılardan *derin endişe duyuyoruz,*

Güvenlik Konseyi'nin silahlı çatışmalarda gazetecilerin korunması konusunu ele almasının bu konunun aciliyetine ve önemine dayandığını kabul ederek ve Genel Sekreter'in bu konuda daha fazla bilgi sağlamada oynayabileceği değerli rolün farkında olarak,

1.Silahlı çatışma durumlarında gazetecilere, medya mensuplarına ve ilgili personele yönelik kasıtlı saldırıları *kınıyor ve tüm tarafları bu tür uygulamalara son vermeye çağırıyor;*

2. *Bu bağlamda, silahlı çatışma bölgelerinde tehlikeli mesleki görevlerde bulunan gazetecilerin, medya profesyonellerinin ve ilgili personelin sivil olarak kabul edileceğini ve sivil statülerini olumsuz yönde etkileyecek hiçbir eylemde bulunmadıkları takdirde bu şekilde saygı göreceklerini ve korunacaklarını hatırlatır.* Bu, Üçüncü Cenevre Sözleşmesi'nin 4.A.4 maddesinde öngörülen silahlı kuvvetlere akredite savaş muhabirlerinin savaş esiri statüsüne sahip olma hakkına hanel getirmez;

3. Ayrıca medya teçhizatı ve tesislerinin sivil nesnelere teşkil ettiğini ve bu bağlamda askeri hedefler olmadıkça saldırı veya misillemenin konusu olamayacağını *hatırlatır;*

4. Silahlı çatışma durumlarında sivillere yönelik şiddete yönelik her türlü kışkırtmayı kınadığını yeniden *teyit eder, ayrıca bu tür şiddeti kışkırtan kişilerin, geçerli uluslararası hukuka uygun olarak adaletle teslim edilmesinin gerekliliğini yeniden vurgular ve misyonlara yetki verirken, uygun olduğu durumlarda, soykırımı, insanlığa karşı suçları ve uluslararası insancıl hukukun ciddi ihlallerini kışkırtan medya yayınlarına yanıt olarak adımlar atmaya değerlendirme isteğini belirtir;*

5. Silahlı çatışmalarda sivillerin korunmasına ilişkin uluslararası hukuk uyarınca kendilerine uygulanan yükümlülüklerle, gazeteciler, medya çalışanları ve ilgili personel de dahil olmak üzere, silahlı çatışmanın tüm taraflarının tam olarak uymaları *talebini hatırlatır;*

6. Devletleri ve silahlı çatışmanın tüm diğer taraflarını, gazeteciler, medya profesyonelleri ve ilgili personel de dahil olmak üzere sivillere karşı uluslararası insancıl hukukun ihlal edilmesini önlemek için ellerinden geleni yapmaya *çağırır;*

7. Devletlerin, uluslararası hukuk kapsamındaki ilgili yükümlülüklerine uyma, cezasızlığa son verme ve uluslararası insancıl hukukun ciddi ihlallerinden sorumlu olanları yargılama sorumluluğunu *vurgular;*

8. Silahlı çatışma durumlarında yer alan tüm tarafları, gazetecilerin, medya çalışanlarının ve ilgili personelin sivil olarak mesleki bağımsızlıklarına ve haklarına saygı göstermeye *çağırır*;

9. Sivillerin ve diğer korunan kişilerin kasıtlı olarak hedef alınmasının ve silahlı çatışma durumlarında uluslararası insancıl ve insan hakları hukukunun sistematik, açık ve yaygın bir şekilde ihlal edilmesinin uluslararası barış ve güvenliğe tehdit oluşturabileceğini *hatırlatır ve bu bağlamda* bu tür durumları değerlendirmeye ve gerektiğinde uygun adımları atmaya hazır olduğunu bir kez daha teyit eder;

10. Henüz taraf olmamış olan Devletleri, mümkün olan en erken tarihte Cenevre Sözleşmelerinin 1977 tarihli I ve II numaralı Ek Protokollerine taraf olmayı değerlendirmeye *davet eder*;

[...]

BM Güvenlik Konseyinin bizzat kendisi hakkında verdiği kararlara uymamakta direnen İsrail, kendisini uluslararası sözleşme ve kurumlar üstünde görmekte, Güvenlik Konseyinin silahlı çatışma sırasında gazetecilerin korunmasına ilişkin kararına da uymamaktadır.

Gazze Soykırımı'na Karşı Batı Medyasının Genel Tutumu

ABD'deki onlarca haber kuruluşundan 1500'den fazla gazeteci, Batı medyasının 7 Ekim saldırısından bu yana İsrail'in Filistinlilere yönelik vahşetini haberleştirme biçimini protesto eden açık bir mektuba imza atmıştır.

İsrail'in Gazze'de muhabirleri hedef alarak öldürmesini kınayan ve **Batı medyasının tarafsızlığını eleştiren gazeteciler, haber merkezlerinin "Filistinlilerin etnik temizliğini meşrulaştırmaya yarayan insanlıktan çıkarıcı söylemlerden sorumlu" olduğunu, "Filistinli, Arap ve Müslüman bakış açılarını zayıflattığını" ve "İslamofobik ve ırkçı söylemleri güçlendiren kışkırtıcı bir dil kullandığını"** ileri sürmektedir.

Sekiz *BBC* gazetecisi de *Al Jazeera*'ya açık bir mektup yazarak, kendi yayıncılarını İsrail-Filistin konusunda doğru haber yapmamakla, "İsraili kurbanları Filistinlilere kıyasla insanlaştırmaya daha fazla çaba harcamak ve haber içeriğinde temel tarihi bağlamı göz ardı etmekle" suçlamıştır.

Avustralyalı gazeteciler tarafından yazılan bir diğer açık mektupta, Avustralyalı haber merkezlerinin haber içeriğini iyileştirmek için sekiz adım atması çağrısı yapılmıştır. Bu adımlar arasında "her iki tarafın da varlığına kıyasla gerçeğe bağlı kalmak" ve "haber içeriğini şekillendirirken Hamas'a uygulandığı gibi, İsrail hükümet ve askeri kaynaklarına öncelik verirken veya onlara güvenirken mümkün olduğunca profesyonel şüphecilik uygulamak" yer almaktadır.

Bu durum, gazetecilerin Batı medyasının İsrail-Filistin hakkındaki haberlerindeki önyargılarına karşı konuşmalarının ilk seferi değildir, söz konusu önyargı ve tarafsızlıktan çok uzak tutum, 7 Ekim 2023'te başlamamıştır. **2021'de 500'den fazla gazeteci, ABD medyasının İsrail'in Filistinlilere yönelik baskısını görmezden gelmesiyle ilgili endişelerini dile getiren bir açık mektup imzalamıştır.** Bu konu hakkında çok sayıda kitap ve tez yazılmış olup akademik çalışmalar, New York Times gibi Batı medyasının haberlerinde Filistinlilerden çok İsraililere daha yakın olduğunu göstermektedir.

Nobel Barış Ödülü sahibi ve Yezidi insan hakları aktivisti Nadia Murad'ın, Küresel Araştırmacı Gazetecilik Ağı'nın Savaş Suçlarını Araştırma Rehberi'nin önsözünde yazdığı gibi, **“Gazeteciler dünyanın vahşetleri öğrenmesine yardımcı oluyor ve “habercilik aynı zamanda belgeleme sürecinin hayati bir parçası olabilir.”**

Gazeteciler olayları olduğu gibi anlatmaktan kaçındıklarında veya bazı sesleri görmezden gelip diğerlerini öne sürdüklerinde, **adalet arama süreci daha da zorlaşabilir.**

“Bir gazeteci hikayemizi daha önce anlatsaydı bir şey değişir miydi?” diye soruyor Murad. *“Bunun cevabını bilmiyorum. Ama araştırmacı gazetecilere bizi aramalarını ve daha erken, gizli ve savunmasız olanları, vahşetler başlamadan önce aramalarını tavsiye ediyorum. Siz, çoğu zaman, bizim tek umudumuzsunuz”*

Buna karşı İsrail'in on bir aydır aralıksız devam ettirdiği savaş ve soykırım suçlarının büyüklüğüne karşı özellikle ABD ve AB'nin **insan hakları söylemlerini tamamen ortadan kaldıran ikiyüzlü tavrı**, eleştiri konusu olmaktadır. 8 Mart 2024 tarihinde Aidan White tarafından kaleme alınan “Gazze'de medya katliamı ve gazetecilerin öldürülmesi konusunda hükümetin ikiyüzlülüğü” başlıklı yazıda ifade edildiği üzere;

Gazze çatışmasında binlerce sivilin hayatını kaybetmesi, gazetecilerin katledilmesi, medya çalışanlarının korunmasına yönelik uluslararası standartların ne kadar yetersiz olduğunu ortaya koyuyor. Basın özgürlüğü gruplarına göre gazetecilik daha önce buna benzer bir şey görmedi. Gazze savaşında öldürülen, yaralanan veya kaybolan medya çalışanlarının sayısı yakın tarihteki hiçbir çatışmada eşi benzeri olmayan bir sayıdır.

Gazze'deki gazeteciler, neredeyse hepsi Filistinli ve çoğu serbest gazeteci, İsrail işgalinin tüm etkisini hissettiler. Evlerinde, ofislerinde, sokaklarda ve arabalarında saldırıya uğradılar. **Resmi inkârlara rağmen füzeler, bir hedefi ürpertici bir hassasiyetle belirleyebilen bir teknoloji tarafından fırlatılıyor.** Bu da İsrail'in hedefleri bilerek vurduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Son olaylar, ülkeler savaşa girdiğinde hükümetlerin medya çalışanlarını korumaya yönelik ciddi taahhütlerini hızla unuttuklarını göstermiştir. Örneğin 2015'te BM Güvenlik Konseyi'nin 2222 sayılı kararı gazetecilerin güvenliği için bir dönüm noktası olarak kabul edildi. Medyaya karşı işlenen tüm ihlalleri ve suistimalleri kınandı ve devletlerin gazetecileri siviller olarak korumak için daha fazlasını yapması gerektiği teyit edildi. İsrail de dahil olmak üzere bazıları gönüllü olarak destek vermek için öne çıktı, bu Orta Doğu'daki tek demokrasi olduğu iddialarını güçlendirdi.

İsrail'in medyayla başa çıkma yöntemi, sürekli saldırı korkusu yaşayan Filistinli gazetecileri tecrit etmek, aynı zamanda Gazze'ye erişimi kısıtlayarak yabancı medyayı uzak tutmak oldu. Bunun **tek istisnası, "gömme" yoluyla sıkı bir şekilde kontrol edilmeyi kabul eden gazeteciler ve medya oldu; bu, İsrail askeri personelinin koruması altında seyahat etmeleri ve resmi makamların editoryal malzemeye erişmesine izin vermeleri gerektiği anlamına gelmektedir.** Çok sayıda Filistinli gazetecinin öldürülmesi ve medya kuruluşlarının hedef alınması, medya için uluslararası koruma fikrine olan güveni ölümcül şekilde baltalamıştır.

Freedom House tarafından 10.01.2024 tarihinde ABD Başkanı Biden'e gönderilen "İsrail-Gazze savaşında gazetecilerin ve basın özgürlüğünün korunmasına ilişkin" mektupta ifade edildiği üzere;

Gazze'den haber ve tanıklıkların dış dünyaya ulaşmasını engelleyen internet kesintileri, keyfi tutuklamalar ve taciz ve sindirme gerçekleşmektedir. İsrail hükümeti İsrail'deki medya kuruluşlarının savaşla ilgili neredeyse tüm ayrıntılı raporları inceleme için "Sansür " ofisine sunmasını gerektirirken, Gazze'deki savaşla ilgili kamu yararına önemli konulardaki haberleri yasaklamaktadır. **Ayrıca, örneğin ülkenin en eski gazetesi olan Haaretz'in savaşla ilgili haberlerinden dolayı misilleme yapmakla tehdit ederek ve yabancı haber ajanslarının yerel bürolarını kapatmakla tehdit ederek yerel basınına karşı da harekete geçmiştir.**

Farklı kurumlarca eleştiri konusu yapıldığı üzere ABD ve AB medyasının ileri gelenleri, Gazze'deki Sağlık Bakanlığı gibi kurumların " *Hamas liderliğinde*" ve hükümetin " *Hamas tarafından yönetildiğini*" vurguladığında, Filistin yetkilileri tarafından sağlanan bilgilere karşı bir güvensizlik duygusu oluşmasını sağlamaya çalışmaktadır. Halbuki aynı tutum hiçbir zaman " *Likud liderliğindeki*" veya " *Netanyahu liderliğindeki*" İsrail hükümeti ve kurumları olarak tekrarlanmamaktadır.

Bu durum oldukça yaygın bir propaganda çeşidi olup hatta ABD Başkanı Joe Biden, "Filistinlilerin kullandığı sayıya güvenmediğini" rakamları şişirdiklerini belirtmiştir. Bunun üzerine Gazze Sağlık Bakanlığı, 26.10.2023 tarihinde İsrail saldırıları sonucu öldürülen **6.747 kişinin adını, yaşını, cinsiyetini ve kimlik numarasını içeren 200 sayfalık bir liste yayınlamak durumunda kalmıştır.**

Uydu görüntüleri, İsrail'in Gazze'yi işgal etmek için gerçekleştirdiği eşi benzeri olmayan yıkımı aksi iddia edilmeyecek şekilde ispatlamaktadır. Buna rağmen İsrail, bağımsız uluslararası kuruluş temsilcileri ve gazetecilerin Gazze'ye girişlerini engelliyorken ve İsrail, sadece 360 km'ye sıkışmış **2,2 milyon insanın üstüne üç atom bombasına eşdeğer 77 bin ton bomba atmışken,** bizzat uluslararası basın kuruluşlarının ve siyasetçilerin, ölen kişi sayısının doğru olmadığını **ima etmeleri ve kullanılan ifadeler "utanç vericidir".**

İsrail'in Gazze'de Gazetecilere Yönelik Olarak Gerçekleştirdiği Saldırlara Tepkiler

“Gazze'deki savaş başladığından beri gazeteciler, habercilikleri için en yüksek bedeli, yani hayatlarını ödüyorlar. Koruma, ekipman, uluslararası varlık, iletişim veya yiyecek ve su olmadan, dünyaya gerçeği anlatmak için hayati önem taşıyan işlerini yapmaya devam ediyorlar”

CPJ Program Direktörü Carlos Martinez de la Serna

Çatışma bölgelerinde çalışan haberciler, onları taraflardan biri gibi gösterebilecek kamuflaj, bayrak veya üniforma gibi kıyafet ve aksesuarlar kullanamazlar. Hatta yanlış anlaşılmanın önüne geçmek için; yandan cepli pantolon ve yeşil renklerde gömlek veya yelek de giyemezler. Ancak Gazze'deki gazetecilerin, **gazeteci olduğuna ilişkin yelek ve kaskları onları korumadığı gibi hedef olmaları ile sonuçlanmaktadır**. Bu durum uluslararası kuruluşlarca defaten kınanmıştır.

Uluslararası Basın Enstitüsü (IPI) üyeleri; 23 Mayıs 2024'te 73. yıllık Genel Kurulunda, **İsrail'e ve uluslararası topluma Gazze'deki tüm gazetecilerin güvenliğini sağlayacak önlemler alınması yönünde derhal harekete geçme çağrısında bulunan** kararı kabul etmiştir. IPI üyeleri İsrail'e, uluslararası medyanın Gazze'ye derhal, güvenli ve engelsiz erişim izni vermesi çağrısında da bulunmuştur.

Basın özgürlüğü, bilgiyi paylaşma ve bilgiye erişim hakkı, sınırlardan bağımsız olarak herkes için tanınan evrensel insan haklarıdır. Bu haklar dünyanın her yerindeki gazeteciler için geçerli olduğu gibi Gazze'deki gazeteciler için de geçerlidir. Yine bu haklar, barış zamanı olduğu gibi gazetecilerin çatışmalar ve çatışmaların etkileriyle ilgili temel haberleri sahadan kamuoyuyla paylaşmak için hayatlarını riske attıkları savaş zamanlarında da geçerlidir. Savaşın tüm taraflar, uluslararası hukuk ve uluslararası insancıl hukuk uyarınca silahlı çatışma zamanlarında sivil olarak kabul edilen gazetecilerin güvenliğini sağlamakla yükümlüdür.

Buna karşın *Mayıs 2024* itibarıyla **İsrail, medya ofislerini bombalamış, gazetecileri tutuklamış ve temel iletişim araçlarına erişimi kesmiştir.** İsrail'in uyguladığı bu bilgi ablukası, uluslararası gazetecilerin Gazze Şeridi'ne girmelerine ve buradan haber yapmalarına yönelik kısıtlamaları da içermektedir. İsrail **savaş ve çatışma ile ilgili Gazze'den bilgi akışını önemli ölçüde sınırlamaktadır.**

Gazze'de gazeteciler ve sivilleri hedef alan eşi benzeri görülmemiş şiddet dalgası, İsrail IPI Dünya Basın Özgürlüğü Kahramanı Şirin Ebu Akile ile birlikte **yirmi yıl içinde yirmiden fazla Filistinli gazeteci İsrail askerleri tarafından öldürülmüştü,** ancak hiç kimse bu ölümlerden dolayı suçlu bulunup hesap vermiş değildir

Filistin'de **gazetecilere yönelik süregiden bu ölümcül şiddet ve suçlara yönelik yaygın cezasızlık kabul edilemez.** Bu suçların cezasız kalması ve sorumluların hesap vermemesi, gazetecileri ve ailelerini adalet hakkından mahrum bıraktığı gibi İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden bu yana devletler arasında ortak anlaşmaların temelini oluşturan kurallara dayalı düzeni ve çok taraflı sistemi de zayıflatmaktadır.

Bu nedenle, Uluslararası Basın Enstitüsü, başta İsrail'in müttefikleri olmak üzere tüm devletleri, **İsrail'in, silahlı çatışma zamanlarında gazetecilerin korunmasını gerektiren savaş kurallarına saygı göstermesi ve yükümlülüklerine uyması için mümkün olan tüm araçları kullanmaya çağırmıştır.** Gazze'de gazetecilerin İsrail Savunma Kuvvetleri (IDF) tarafından hedef alınarak ve ayırım gözetmeksizin öldürülmesinin önüne geçilmeli ve bu suçların failleri, Cenevre Sözleşmeleri ile diğer uluslararası insan hakları anlaşmaları ve yükümlülükleri uyarınca sorumlu tutulmalı ve hesap vermelidir.

RSF Brüksel Ofisi Başkanı Julie Majerczak, **İsrail'e karşı "sözden öte eyleme geçilmesi"** gerektiğini ifade etmiş ve AB'nin üye olmayan ülkelerle yaptığı ortaklık anlaşmasında insan haklarına saygı ve demokratik ilkelerin temel alındığını hatırlattı ve İsrail'in açıkça bunu çiğnediğini vurgulamıştır. AB'nin İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu'nun **gazetecileri katletmeyi durdurması, bilgiye erişim hakkına ve basın özgürlüğüne saygı göstermesi** için gerekli her şeyi yapması gerektiğinin altını çizmiştir.

Forbidden Stories liderliğindeki konsorsiyum tarafından yakın zamanda yayınlanan kapsamlı ve ayrıntılı raporlar, Gazze Projesi, basına yönelik saldırıların yanı sıra gazetecilerin hedef alınarak öldürüldüğü örnekleri incelemiştir.

Forbidden Stories ve dünya çapında 13 kuruluşun 50 gazeteciyi bir araya getiren ortakları, 4 aylık ortak çalışma ardından hem gazeteciler hem de askeri faaliyetlere tanıklık edenler dahil olmak üzere Gazze Şeridi ve Batı Şeria'daki 120'den fazla tanıkla uzaktan iletişime geçmiştir. Earshot da dahil olmak üzere yaklaşık 25 balistik, silah ve ses uzmanına danışılmış ve 10 gazetecinin öldürülme koşullarını araştırmıştır.

Kayıplar Gazze şeridiyle sınırlı değildir. Filistinli gazeteciler Batı Şeria'da ayrıca hedef alındı. 25 Haziran 2024 itibariyle CPJ, çatışmanın başlangıcından bu yana 108 gazeteci ve medya çalışanının öldürüldüğünü, 32 gazetecinin yaralandığını, 2'sinin kaybolduğunu ve 49 gazetecinin öldürüldüğünü bildirdi.

İsrail içeri girişe izin vermediğinden Gazze Şeridi'nin içinden özgürce haber yapamayan konsorsiyum üyeleri, uzaktan tanıklıkları Planet Labs ve Maxar Technologies'den gelen uydu görüntüleriyle birleştirdi. Toplanan kanıtlar, konsorsiyumun tüm ortaklarının kanıtları tek bir yerde toplayarak olaylara göre sınıflandırmasını ve bir arşiv oluşturmasını sağlayan işbirlikli bir çalışma alanı olan Atlos platformunda dijital olarak saklandı.

İsrail Savunma Kuvvetleri (IDF) sözcüsü, Forbidden Stories konsorsiyumuna verdiği yanıtta *"IDF'nin gazetecileri kasten hedef aldığına dair anlatı tamamen asılsızdır ve temelde yanlışir."* demiştir.

Ancak bulgular, bazı durumlarda gazetecilerin, açıkça basın mensubu oldukları tespit edilmiş olsa bile hedef alındığını göstermektedir.

Forbidden Stories ve ortakları, sahadan toplanan bilgileri desteklemek için, CPJ, Arab Reporters for Investigative Journalism (ARIJ) ve Palestinian Journalists Syndicate (PJS) gibi üç farklı basın özgürlüğü kuruluşunun verilerini inceleyerek ve ayrıca, basın altyapısı olarak açıkça işaretlenen binaların ve ofislerin tamamen veya kısmen yıkılması söz konusu olduğunu ifade etmiştir.

Buna göre **en az 40 gazeteci ve medya çalışanı evdeyken öldürüldü**. İnsansız hava araçları tarafından öldürülen, yaralandı. İddiaya göre **hedef alınan en az 18 gazeteci bulunduğu medya ofislerinin bulunduğu altı binanın tamamen veya kısmen yıkıldı**. En az 14 gazeteci, öldürüldükleri, yaralandıkları veya iddiaya göre hedef alındıkları anda, basın yelekleri giyiyordu.

CPJ'nin, belgeleyebildiği gazeteci vakalarına göre;

CPJ'nin 30 Ağustos 2024 tarihi itibarıyla yaptığı ön incelemeler, savaşın başlamasından bu yana öldürülen 41.000'den fazla kişi arasında en az 116 gazeteci ve medya çalışanının da bulunduğunu ortaya koydu. **Sayılar değişse de, bu CPJ'nin 1992'de veri toplamaya başlamasından bu yana gazeteciler için en ölümcül dönem oldu**. Gazze'deki gazeteciler, yıkıcı İsrail hava saldırıları, kıtlık, Gazze nüfusunun % 90'ının yerinden edilmesi ve binalarının % 80'inin yıkılması gibi çatışmayı haber yapmaya çalışırken özellikle yüksek risklerle karşı karşıya kalmaktadır.

Gazeteciler sivildir ve Uluslararası Hukuk tarafından korunmaktadır. CPJ bugüne kadar en az beş gazetecinin İsrail güçleri tarafından doğrudan hedef alındığını ve CPJ'nin cinayet olarak sınıflandırdığı cinayetlerde bu kişilerin öldürüldüğünü tespit etmiştir. Issam Abdallah, Hamza Al Dahdouh, Mustafa Thuraya, Ismail Al Ghouh ve Rami Al Refee. CPJ, olası hedef alınmayı gösteren en az 10 diğer vakada teyit için ayrıntıları araştırmaya devam ettiğini bildirmiştir.

Gazze’de Öldürülen, Yaralanan, Kendisi ve Ailesinin Yaşamı Tehdit Altında İken Görevini Yapmaya Devam Eden Basın Mensuplarına Minnet Borcumuz

“İnanılmaz derecede tehlikeli ve zorlu koşullar altında çalışan Filistinli gazetecilerin kahramanlığı ve cesareti olmasaydı, dünya Gazze'deki korkunç durum hakkında neredeyse tamamen karanlıkta kalacaktı.” “Bu kadar çok gazetecinin öldürülmesi, diğerlerinin (hem Gazze’de hem de Batı Şeria’da) yetkililerin keyfi gözaltıları ve tacizleriyle karşı karşıya kalması dehşet verici.”

Riham Jafari
Güney Afrika Merkezli Yoksulluk ve Adaletsizlikle Mücadele Örgütü
Action Aid Filistin Koordinatörü

Filistin’de gazeteci olmak, İsrail’in hedefi olmak için yeterlidir. Gazze’de canı pahasına mesleklerini yapan gazeteciler, BM Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü’nün (UNESCO) 1997'den beri özellikle tehlike altındayken basın özgürlüğünün savunulmasına katkı sağlayan gazetecilere verilen ödüle layık görülmüştür. **“Guillermo Cano Dünya Basın Özgürlüğü Ödülü’ne”** Gazze’de İsrail’in savaş suçlarını kayıt altına alarak duyuran Filistinli gazetecilere adanmıştır.

Dünya Basın Özgürlüğü Konferansında canları pahasına Gazze’deki gerçeği insanlığa ulaştıran Filistinli gazeteciler için Dünya Basın Özgürlüğü gününde “saygı duruşunda” bulunulmuştur. Jüri Başkanı Mauricio Weibel Jürinin kararını aktarırken *“karanlık ve umutsuzluk zamanlarında Gazze’deki krizi böyle dramatik şartlarda takip eden Filistinli gazetecilerle güçlü dayanışma ve takdir mesajını paylaşmak istediklerini”* ifadelerinde bulunmuştur.

“İnsanlık olarak gazetecilerin cesaretine ve ifade özgürlüğüne bağlılıklarına büyük borcumuz var” “Dünyanın Filistinli gazetecilere muazzam borcu bulunmaktadır.”

Weibel

Sonuç

*“Bu, hatırlayabildiğim kadarıyla **basın özgürlüğüne yönelik en açık saldırılardan biri**. Gazze’de, bölgede ve dünyanın geri kalanında basın özgürlüğü üzerindeki etkiyi kabul edemeyiz.”*

Carlos Martínez de la Serna
Gazetecileri Koruma Komitesi (CPJ) Program Direktörü

Gazze’de bir gazeteci, 10 Ekim’de öldürülen bir meslektaşının kanlı çelik yeleşini taşıırken

Kuvözlerde kurtlanmış bebekler, gözleri yuvalarından çıkmış çocuklar, köpekler tarafından yenen cesetler, başı patlamış bebekler, askeri kamyonun üstüne bağlanarak gezdirilen insanlar, açlık ve tedavi imkânlarının yokluğundan bir deri bir kemik kalmış çocuklar...

Gazetecilerin yerinde çekmiş oldukları fotoğraf ve videolar olmasaydı, Gazze’de İsrail tarafından aylardır yaşatılan bu tarifsiz vahşetin varlığına kimsenin inanması mümkün olmazdı. Bu nedenle İsrail’in işlediği ve dünyanın engel olmadığı, soykırım, insanlığa karşı suçlar ve savaş suçlarının **kanıtlarının dünya kamuoyunun vicdanına sunulmasında, **canları pahasına görev yapan basın mensuplarının hayati katkıları bulunmaktadır.****

İsrail'in **dışarıdan gazeteci girmesine izin vermediği** Gazze'de, gazetecilerin **soykırım, savaş ve insanlığa karşı suçları belgeleme ve raporlamada** oynadıkları rol, onları İsrail'in öncelikli hedefi haline getirmiştir.

Bu nedenle gazeteciler; 2,2 milyon insanla beraber yaşadıkları bombalanma, toplu aç bırakılma, defalarca yerinden edilme gibi sorunların yanı sıra iletişim kesintilerine rağmen İsrail'in işlediği savaş suçlarını haberleştirdiklerinden dolayı doğrudan hedef alınmak suretiyle **ölüm, yaralama, gözaltına alınma, işkence ve tehditlerle ile karşı karşıya kalmaktadır.**

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun **"Gazze'de Gazeteci Olmak"** raporunu hazırladığı **09 Eylül 2024 itibarı ile İsrail'in, on bir ayda öldürdüğü gazeteci sayısı 170'dir.** Bu sayı, her geçen gün artmaktadır. İsrail **on bir aydır her iki günde bir gazeteci daha öldürmektedir.** Bizzat emsali görülmemiş bu durum bile Gazze'de işlenen soykırımın, insanlığa karşı suçların ve savaş suçlarının açık bir kanıtıdır.

Gazetecileri Koruma Komitesi'nin (CPJ) verilerine göre, **başka hiçbir yerde bu kadar kısa bir süre içinde gazeteci ölümü söz konusu değildir.** 2021 – 2023 yılları arasında 20 den fazla gazeteciye öldüren İsrail için **cezasızlık, İsrail'in aynı savaş suçlarını tekrar ve tekrar kasten işlemeye devam etmesine sebep olmaktadır.**

İsrail, gazetecilerin sistematik olarak hedef alınması ve öldürülmesi eylemlerini, yaşanan akıl almaz soykırım ve savaş suçlarının dünyaya ulaşmasını engellemek için gerçekleştirmektedir. Savaşlarda öldürülen gazeteci sayısı her geçen gün artmakta olup, **savaş suçu** oluşturan bu durum Cenevre Sözleşmelerinin Ek Protokol I, 79. maddesini açıkça ihlal etmektedir. Ancak, İsrail için uluslararası hukuk geçerli görünmemektedir.

Üstelik Avrupa ve Amerika'da önde gelen uluslararası basın kuruluşlarının, **kendi meslektaşlarına yapılan saldırıları görmezden gelmesi,** başı olmadan gömülen bir gazeteciye ya da tek bir günde öldürülen beş gazeteciye dahi haber yapmamayı seçmeleri ya da yaşanan savaş suçlarını hafifletmek için kullandıkları ifadeler, **ifade ve basın hürriyeti konusundaki söylemlerini tamamen geçersiz hale getirmiş, bu tutumları basın tarihine geçen kara bir leke olmuştur.**

İsrail'in cezasız kalmasına göz yummak ve bu tür eylemleri normalleştirmek, gelecek için tehlikeli bir emsal teşkil etmektedir. Uluslararası hukuk, herkes için geçerli olmalı ve evrensel olarak uygulanmalıdır. Aksi takdirde, üzerinde mutabık kalınan tüm uluslararası hukuk sözleşmeleri anlamını yitirecek ve bu kurallar bugün Gazze'deki gazetecileri korumaya yetmediği gibi bu duruma duyarsız kalan yerlerde de yarın gazetecileri korumaya yetmeyecektir.

İsrail'in uluslararası hukuk yükümlülüklerine uyması sağlanmalı, yabancı haber ağlarının Gazze'ye girmesine yönelik yasaklar kaldırılmalı ve gazetecilere yönelik hedefli cinayetler ve şiddet olaylarının tüm örneklerini derhal kapsamlı ve bağımsız bir şekilde soruşturulmalıdır.

Birleşmiş Milletler (BM) özel raportörleri, Uluslararası Ceza Mahkemesi savcıları ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları ve İsrail'e İlişkin BM Bağımsız Uluslararası Soruşturma Komisyonu da dahil olmak üzere uluslararası soruşturmacılara ve gazetecilere İsrail'e ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'na sınırsız erişim ve savaş suçlarına ilişkin delilleri tespit izni verilmelidir. Yabancı gazeteciler ve bağımsız soruşturmacılar Gazze'ye girebilirse, İsrail bu kadar pervasızca savaş suçu işlemeye devam edemeyecektir.

PJS sözcüsü Shuruq As'ad'ın da söylediği gibi **100 veya 140 İsraili [veya Ukraynalı] gazeteci öldürülseydi, dünyanın tepkisi böyle olmayacaktı.** Artık Gazze'de görev yapan gazeteciler için uluslararası kuruluşlar sorumluluğunu yerine getirmeli ve tüm siviller gibi gazetecilerin de temel haklarına ilişkin gerekli güvenceler sağlanmalıdır.

İsrail'in işlediği savaş ve soykırım suçlarını engellemeyenler ya da herkesin gözünün önünde yaşanan soykırımı gözünü kapatanlar, kendilerine şu soruyu sormalıdır:

Gazze'de gazetecilerin güvenliğinin sağlanması ve İsrail'in savaş ve soykırım suçlarını işlemesinin engellenmesi için kaç sivilin daha ölmesi gerekmektedir?

T.C. KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

“GAZZE”

NAKBA OF HUMANITY

GAZA 2023

GERMANY 1945

DÜNYANIN EN BÜYÜK AÇIK HAVA HAPİSHANESİNDEN
DÜNYANIN EN BÜYÜK ÇOCUK MEZARLIĞINA

ÖZEL RAPOR

ŞUBAT 2024

www.ombudsman.gov.tr

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

Kavaklıdere Mah. Zeytinalı Cad. No.4 Çankaya/ANKARA
Tel: (312) 465 22 00